

## **ВІДГУК**

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента

**Ейвас Лариси Феліксівни**

на дисертацію Лі Сяоя

**«Формування креативної компетентності майбутніх фахівців  
декоративно-прикладного мистецтва в закладах вищої освіти»**,  
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю  
015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями)

**1. Актуальність теми дисертаційної роботи.** В закладах вищої освіти набуває актуальності ідея модернізації та націоналізації змісту фахових дисциплін у зв'язку із впливом глобалізаційних процесів, які, з одного боку, пришвидшують розвиток науки, техніки, технологій, а – з іншого, спричиняють занепад загальнокультурних цінностей. Концептуальна ідея розвитку сучасної мистецької освіти полягає у поєднанні національних традицій, народного досвіду з інноваційними технологіями. Усвідомлення важливості змін сприяє забезпеченню нової якості професійної підготовки фахівців декоративно-прикладного мистецтва, здатних не тільки зберігати, відтворювати але й інтерпретувати та розвивати традиційне мистецтво із врахуванням національної культурної компоненти.

Саме це спонукає до послідовного та багатовекторного дослідження формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва. Схвальним є те, що авторка підійшла до вирішення наукової проблеми не фрагментарно, а цілісно, розбудовуючи систему формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в закладах вищої освіти.

А той факт, що дисертація виконана відповідно до комплексної наукової теми кафедри педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ) «Якість сучасної освіти: теорія, моніторинг, технології» (державний реєстраційний номер 0117U002854) свідчить на користь актуальності досліджуваної проблеми.

**2. Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення**

У дисертації Лі Сяоя з належною науковою аргументацією визначено предмет, об'єкт, мету та завдання, наукову новизну дослідження, теоретичне і практичне значення одержаних результатів. Подано концептуальне бачення дисертанткою теоретичних і практичних аспектів дослідження, які розглянуто на методологічному, теоретичному та практичному рівнях.

Відповідно до **мети** дослідження, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в закладах вищої освіти, дисертанткою було окреслено та вирішено низку **завдань**, зокрема схарактеризовано стан розробленості проблеми формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва; розкрито сутність і структуру креативної компетентності; розроблено критерії, показники та рівні креативної компетентності; досліджено сучасний стан сформованості креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність розроблених педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва.

Основний зміст дисертації демонструє логічну структурованість викладу матеріалу, наступність розв'язання поставлених теоретичних та практичних завдань.

У першому розділі **«Теоретичні засади формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва»** Лі Сяоя схарактеризовано стан розробленості в науково-педагогічних розвідках проблеми формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва, зважаючи на її значущість для теорії й практики професійної освіти. Авторка посилається на авторитетні наукові джерела, що засвідчують грамотний та адекватний підхід до інтерпретації досліджуваних явищ та процесів.

В результаті проведеної роботи дисертантка доходить висновку про доцільність розв'язання визначеної проблеми на міждисциплінарному рівні в контексті професійної підготовки та необхідність врахування особливостей сучасних підходів до формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в закладах вищої освіти.

Зважаючи на зафіксоване розмаїття трактувань поняття «креативна компетентність майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва», та понять, дотичних до нього (*діяльність, творчість, креативність, ключові компетенції, зміст освіти, системний підхід, індивідуально-креативний підхід, декоративно-прикладне мистецтво, професійна підготовка майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва, компетенція, компетентність, креативна компетентність, професійна компетентність, педагогічні умови, мотивація, професійна мотивація*), безперечним позитивом є запропоноване авторське трактування цього поняття як інтегративної якості особистості, яка здатна розвиватися на основі

здобутих знань, умінь, навичок та особистісного досвіду. На підставі аналізу наукових праць зарубіжних та українських дослідників Лі Сяоя виділила поетапність розвитку: креативності, формування професійної компетентності майбутнього художника, творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну, а вслід за тим – етапи формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва,

На підставі обраних методологічних підходів дослідниця виокремила компоненти в структурі креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва (*ціннісно-мотиваційний, професійно-когнітивний, креативно-діяльнісний, рефлексивний*), теоретично обґрунтувала та розробила програму дій з впровадження в освітньому процесі педагогічних умов (*формування особистісно спрямованої мотивації на оволодіння креативною компетентністю; дотримання етапності й послідовності в процесі формування; створення креативного середовища як засобу формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва*), здатних, на думку авторки, забезпечити формування креативної компетентності як ключової якості фахівців декоративно-прикладного мистецтва з подальшою практичною реалізацією в процесі експерименту, етапи якого розкрито дослідницею у **другому розділі** дисертації.

Другий розділ **«Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва»** демонструє детальний опис експерименту з упровадження розробленої системи в освітній процес КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, представляючи аналіз ефективності запропонованої програми та узагальнюючи досягнуті результати.

Проведена дослідна робота підтверджує гіпотезу, яка ґрунтувалася на припущенні, що процес формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва набуде ефективності за певних педагогічних умов, теоретично описаних у першому розділі та практично впроваджених (що описано у другому розділі).

Довіру до вірогідності вирішення досліджуваної проблеми викликають Додатки до дисертаційної роботи, де представлено використані методики тестування, зміст тренінгів, робочу програму експериментального курсу та авторські творчі роботи Лі Сяоя.

### **3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.**

Використані в дослідженні методи, а саме теоретичні (системний теоретичний аналіз філософської, психолого-педагогічної, методичної літератури, дисертаційних робіт з проблеми дослідження для визначення поняттєво-термінологічного апарату; вивчення й узагальнення досвіду з питань формування креативної компетентності та професійної підготовки майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва); емпіричні (педагогічне анкетування, бесіди, тестування); педагогічний експеримент для з'ясування ефективності розроблених педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва, методи математичної статистики, забезпечили перебіг дослідження на всіх його етапах, дозволили зробити обґрунтовані теоретичні та емпіричні висновки й узагальнення. Завдяки вибору коректних методів дослідження забезпечено наукову достовірність отриманих результатів.

Результати проведеного дослідження відображено у висновках до кожного розділу та загальних висновках дисертаційної роботи. Відтак, в цілому констатуємо їх аргументованість та завершеність.

### **4. Повнота викладення наукових положень в опублікованих працях.**

Аналіз рецензованої праці та наукових публікацій Лі Сяоя дає підстави стверджувати, що положення дисертації досить повно відображають основний зміст, наукову новизну виконаного дослідження, рівень апробації наукових результатів. Результати дослідження висвітлено в 9 наукових працях, із них 4 статті у наукових фахових видання України; 1 стаття в періодичному виданні зарубіжної країни, 4 тез і матеріалів доповідей апробаційного характеру.

### **5. Наукова новизна результатів дослідження.**

Наукова новизна сформульована коректно й презентує теоретичні та практичні результати дослідження актуальної й полягає в тому, що: *уперше* розроблено, науково обґрунтовано й експериментально підтверджено ефективність педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в процесі професійної підготовки (формування особистісно спрямованої мотивації майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва на оволодіння креативною компетентністю як передумови стійкої мотивації до самовдосконалення майстерності й новаторства; дотримання етапності й послідовності в процесі формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в закладах вищої освіти як

підґрунтя професійної підготовки; створення індивідуально-креативного середовища як засобу формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва з метою активізації емоційної сфери, креативного потенціалу майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва); *удосконалено* зміст, форми, методи та технології формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва; *подальшого розвитку набули* теоретичні положення щодо професійної підготовки майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва; трактування базових понять дослідження, критерії, показники та рівні сформованості креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва.

#### **6. Значущість результатів дослідження для науки та практики, рекомендації щодо їх використання.**

У дослідженні Лі Сяоя запропоновано наукове розв'язання проблеми формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в закладах вищої освіти шляхом теоретичного обґрунтування, розробки та експериментальної перевірки ефективності педагогічних умов, що враховують потреби та вимоги сучасної вищої освіти.

Завершеність дослідження визначається впровадженням педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в освітній процес вищих освітніх закладів. Сформованість креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва перевірялася за ретельно розробленими критеріями (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний) з відповідними показниками.

Подані в роботі 24 таблиці, 13 рисунків та 9 додатків справляють позитивне враження, підвищують сприймання інформації та збільшують цінність проведеного дослідження.

#### **7. Практичне значення одержаних результатів**

полягає в оновленні змісту навчальних дисциплін підготовки майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва: «Основи композиції», «Технологія живопису», «Техніки графіки», «Кольорознавство»; інтеграція в професійну підготовку майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва дисципліни вільного вибору студентів «Композиція декоративно-прикладного мистецтва»; комплекс тренінгових вправ з розвитку креативного мислення, креативної компетентності; діагностичний інструментарій дослідження. Результати дисертаційної роботи можуть бути використані в системі професійної підготовки, неформальної освіти та самоосвіти майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва

**8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної роботи.** Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, наукове і практичне значення здобутих результатів, вважаємо за доцільне вказати на певні дискусійні положення та висловити окремі побажання:

1. Аналізуючи ключові поняття дисертаційної роботи, дисертантка іноді занурюється у невиправдані пошуки оптимального визначення та ухиляється від основної мети дослідження, що займає певну частину роботи, зокрема, невиправдано висвітлені погляди науковців стосовно класифікацій компетентностей.

2. Представлену в теоретичному розділі таблицю 1.1. «Дефініції поняття «компетентність», яка, на думку автора, сприятиме якісному теоретичному обґрунтуванню та визначенню поняття «креативна компетентність майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва», доцільно було б перенести в додатки, аби не перевантажувати основний зміст роботи.

3. На діагностико-результативному етапі педагогічного експерименту, присвяченому перевірці ефективності запровадження педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва, було проведено контрольне тестування показників сформованості креативної компетентності за діяльнісним критерієм на основі методики роботи з картинками корейського художника. На нашу думку, доцільно було б залучити більшу кількість методик діагностики сформованості креативно-діяльнісного компонента креативної компетентності.

4. Результати дисертаційної роботи Лі Сяоя мають беззаперечне значення для педагогічної науки та практики. Тому в описі результатів експериментальної роботи доцільно було б здійснити аналіз труднощів, які виникли під час експериментального дослідження, визначення нових явищ та процесів, що могли б стати перспективами подальших наукових пошуків здобувачки.

5. Визнаючи загалом грамотний і логічний стиль викладу тексту дисертації, зауважимо, що в роботі наявні окремі огріхи орфографічного та стилістичного характеру.

Вказані зауваження здебільшого мають рекомендаційний характер і не зменшують високої оцінки дослідження Лі Сяоя в цілому, його наукової та практичної значущості.

**Загальний висновок.** Загалом дисертаційна робота «Формування креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва в закладах вищої освіти» є самостійним, завершеним науковим



дослідженням, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (зі змінами) (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167) (зі змінами), а її авторка – Лі Сяоя – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

**Офіційний опонент:**

кандидат педагогічних наук, доцент,  
доцент кафедри декоративно-прикладного  
мистецтва та дизайну,  
Криворізький державний  
педагогічний університет



**Л.Ф. Ейвас**

